

אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאוֹת
 הַזֶּה (ממקום זה) בִּירַח מִלְאָךְ
 הַמְשָׁחִית. אֵל תֹּאמַר בִּירַח, אֲלֹא
 שְׁלֹא נִתְּנָת לּוֹ רְשׁוֹת לְהַכְנִס לְשֵׁם.
 הָאוֹת הַזֶּה מְשַׁנָּה מֵהָאוֹת ק'. ק'
 לֹא מְתִישְׁבַת (מאות ח. ח' לא מתישבת)
 כָּלֵל בְּמָקוֹם בְּעוֹלָם, וְסִימְנָךְ -
 (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יִכּוֹן
 בְּאֶרֶץ. הָאוֹת טי"ת מְתִישְׁבַת בְּכָל
 מְקוֹם, וּמְתַקְנַת לְשִׁבְתָּ פְּרָאוֹי,
 וְלִכְּן בְּכָל מְקוֹם שֶׁשֵׁם אוֹת ט',
 אֵין יֵשׁוּב לְאוֹת ק' שֶׁם לְהַתִּישֵׁב
 בּוֹ. וְלִכְּן בְּמָקוֹם הַזֶּה לֹא שׁוֹלֵט
 כָּלֵל הַצַּד הָאֲחֵר, וְנוֹתֵן חַיִּים שֶׁל
 הָעוֹלָם הַזֶּה לְיוֹשְׁבֵי פֶתַח הָאוֹת
 הַזֶּה, וְלֹא יֵצֵא הַחוּצָה. וּכְשִׁיּוּצֵא
 הַחוּצָה, יֵשׁ רְשׁוֹת לְצַד הָאֲחֵר
 לְשִׁלֵּט בּוֹ. כְּמוֹ שְׁאוֹת זֶה שׁוֹלֵט
 בְּמָקוֹם זֶה, כִּף גַּם שׁוֹלֵט אוֹת
 אַחֲרָת בְּמָקוֹם הַגֵּיהֶנֶם. וּמִיָּה?
 הָאוֹת ק'.

וּבְסִפְרֵי שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סְבָא, כָּאֵן
 הֵן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת: ח', ט'. וְלִכְּן לֹא
 הָיוּ כְּתוּבוֹת בְּתוֹךְ אֲבָנֵי שְׁהֵם
 וְאֲבָנֵי מְלוֹאִים, וּמְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל
 נִמְנָעוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ, כְּדִי
 שֶׁלֹּא רְשׁוֹם בְּתוֹכֵם ח"ט.

בְּמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּלוּיִים כָּל
 אוֹתִיּוֹת הָאֶלְפָא בֵּיתָא בְּסוּדוֹת
 חֲקוּקִים שֶׁל שְׁמוֹת קְדוּשִׁים,
 קְשׁוּרִים, רְקוּמִים עֲלֵיו, וְכָל
 הָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה וּמִטָּה, הַכֹּל
 בְּסוּד שֶׁל אוֹתִיּוֹת מְתַחַמָּת
 (חֲקוּקוֹת) וּגְלוּפוֹת, וְסוּדוֹת הַקְּדוּשָׁה
 (הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ) הַעֲלִיּוֹנָה נִחְקַק עֲלֵיהֶם.

בְּמִשְׁכַּן נִחְקַקוּ וְהִצְטִירוּ
 הָאוֹתִיּוֹת פְּרָאוֹי, שֶׁהָרִי בְּצִלְאֵל
 הָיָה יוֹדֵעַ אֶת הַחֲכֻמָּה לְצַרֵּף
 אוֹתִיּוֹת שֶׁבֵּהֵן נִבְרָאוּ שְׁמַיִם
 וָאָרֶץ, וְעַל חֲכֻמָּתוֹ (ח) נִבְנָה
 הַמְשָׁכָן עַל יְדוֹ וְנִבְחַר מִכָּל עַם
 יִשְׂרָאֵל. וּכְמוֹ שֶׁהוּא נִבְחַר
 לְמַעַלָּה, כִּף רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שִׁבְחָר לְמִטָּה.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. מֵהָאֵי אֶת, (נ"א
 מֵאֶת דָּא) עָרִיק מִלְאָכָא מְחַבְּלָא. לֹא תִימָא עָרִיק,
 אֲלֹא דְלֹא אֲתִייהִיב לִיה רְשׁוֹ לְאֶעְלָא תַּמָּן.

אֶת דָּא מְשַׁנָּא מֵאֶת ק', ק' לֹא מְתִישְׁבָא (נ"א
 מֵאֶת ח, ח' לֹא מְתִישְׁבָא) כָּלֵל בְּדוּכְתָא בְּעֲלָמָא,
 וְסִימְנָךְ (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בְּאֶרֶץ אֶת
 טי"ת אֲתִישְׁבָא בְּכָל דוּכְתָא, וְאֲתַתְּקַנַת
 לְאֲתִישְׁבָא כְּדָקָא יְאוֹת, וּבְגִין כִּף בְּכָל דוּכְתָא
 דָּאֵת ט' תַּמָּן, לִית יֵשׁוּבָא לְאֶת ק' תַּמָּן
 לְאֲתִישְׁבָא בִּיה. וְעַל דָּא אֲתַר דָּא לֹא שְׁלֵטָא
 בִּיה כָּלֵל סְטָרָא אַחְרָא, וְיִהִיב חַיִּים דְּהָאֵי
 עֲלָמָא לִיתְבִּי תְּחוּתִיה דָּאֵת דָּא, וְלֹא יִפּוּק
 לְבַר, וְכַד נְפִיק לְבַר, אֵית רְשׁוֹ לְסְטָרָא אַחְרָא
 לְשִׁלֵּטָא בִּיה. כְּמָה דָּאֵת דָּא שְׁלֵטָא בְּאֲתַר
 דָּא, הַכִּי נִמְי שְׁלֵטָא אֶת אַחְרָא בְּאֲתַר דְּגִיְהֵנָם,
 וּמֵאֵן אֵיְהִי, אֶת ק'.

וּבְסִפְרֵי דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, הֵכָא אֵינוֹן תְּרִין
 אֲתוּוֹן: ח', ט'. וְעַל דָּא לֹא הוּו
 כְּתִיבִין גּוֹ אֲבָנֵי בּוּרְלָא, אֲבָנִין דְּאֲשְׁלֵמוֹתָא,
 וּשְׁבֻטֵין דִּישְׂרָאֵל, תְּרִין אֲתוּוֹן אֵלִין אֲתַמְנָעוּ
 מִנִּיְהוּ, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא רְשִׁים בְּגוּוֹיְהוּ ח"ט.
 בְּאֲתַר דְּבִי מִקְדָּשָׁא תְּלִיין כָּל אֲתוּוֹן דְּאֶלְפָא
 בֵּיתָא, בְּרִזִין גְּלִיפִין דְּשְׁמֵהֶן קְדִישִׁין,
 קְשִׁירִין, מְרַקְמֵן עֲלֵיה, וְכָל עֲלָמָא דְלַעֲלִילָא
 וְתַתָּא, כָּלֵל בְּרִזָּא דְּאֲתוּוֹן מְתַחַמָּת (נ"א מְתַחַמָּתוֹ)
 וּגְלִיפָא, וְרִזִין דְּקְדָשָׁא (ס"א דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא) עֲלָאָה,
 עֲלִיְהוּ אֲתַגְלִיף.

בְּמִשְׁכַּנָּא אֲתַגְלִיפוּ וְאֲתַצְיִירוּ אֲתוּוֹן כְּדָקָא
 חֲזִי. דְּהָא בְּצִלְאֵל הוּוּ יוֹדֵעַ
 חֲכֻמָּתָא, לְצַרְפָּא אֲתוּוֹן דְּאֲתַבְּרִיאוּ בְּהוּ שְׁמִיא
 וָאֶרְעָא. וְעַל חֲכֻמָּתָא דִּילֵיה, (נ"א דָּא) אֲתַבְּנִי
 מְשַׁכְּנָא עַל יְדֵיה, וְאֲתַבְּרִיר מִכָּל עַמָּא
 דִּישְׂרָאֵל. וּכְמָה דְּאֵיהוּ אֲתַבְּרִיר לְעִילָא, הַכִּי
 כְּעַא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ דִּיתַבְּרִיר לְתַתָּא.

רְעִיבָא כְּתִיב, (שמות לא) רָאָה קָרָאתִי בְשֵׁם
 בְּצַלְאֵל. לְתַתָּא (שמות לה) רָאוּ קָרָא יִי
 בְשֵׁם בְּצַלְאֵל. וּשְׁמִיָּה בְּרִזָּא עֲלָאָה אֶקְרִי הָכִי
 בְּצַלְאֵל: בְּצַל אֵל. וּמֵאן אִיהוּ. דָּא צְדִיק.
 דְּאִיהוּ יְתִיב בְּצַל אֵל, הֵהוּא דְאֶקְרִי אֵל עֲלִיּוֹן.
 וְאִיהוּ יְתִיב כְּגוֹנוֹנָא דְהֵהוּא אֵל. הֵהוּא אֵל נָטִיל
 שִׁית סְטָרִין, הֵהוּא צְדִיק נָטִיל לוֹן. אוּף הָכִי,
 הֵהוּא אֵל אֲנַהִיר לְעִילָא, הָאִי צְדִיק אֲנַהִיר
 לְתַתָּא. הֵהוּא אֵל, כְּלָלָא דְכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.
 הֵהוּא צְדִיק, כְּלָלָא דְכֻלְהוּ שִׁית סְטָרִין.

בְּן אוּרִי: בְּן אוּר קְדַמָּאָה, דְּבִרָא קְדַשָּׁא בְּרִיךְ
 הוּא כְּעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית. בְּן חוּר: בְּן חִירו
 דְּכֻלָּא. דְּבִר אַחַר, בְּן חוּר: בְּן חוּר מְכַל
 גְּוֹנִין. וְדָא אֲתַמְנִי לְמַטָּה יְהוּדָה, כְּלָא בְּדָקָא
 יָאוּת.

כֶּר הַגְּוֹנִים טוֹבִים לְחֵלּוּם פְּרִט
 לְתַכְלַת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, מִשׁוּם
 שֶׁהוּא כֶּסֶף לְדוֹן אֶת דֵּינֵי
 הַנְּשָׁמוֹת. וְהָרִי דְרָגָה זוֹ (אחַת) הִיא
 לְכַנָּה. אֲלֵא בְּשַׁעָה שְׁעוּמָדָת
 בְּדֵינֵי נְפֻשׁוֹת, אִזּוּ הִיא גְּוֹן תְּכֵלֶת,
 וְהָרִי בְּאַרְנֵיהָ.

בְּשַׁעָה שְׂרוּאָה אָדָם אֶת הַגְּוֹן
 הַזֶּה, נִזְכָּר הָאָדָם לְעִשׂוֹת מִצְוֹת
 רְבוּנוּ. כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱשׁ הַנְּחֻשֶׁת,
 בְּשַׁעָה שֶׁהִיוּ רוּאִים אוֹתוֹ, הִיוּ
 פּוֹחָדִים מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְשׁוֹמְרִים אֶת עֲצָמָם מִכָּל
 הַחַטָּאִים, וּבְשַׁעָה שֶׁאוֹתוֹ הַפּוֹחַד
 שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָה
 עֲלֵיהֶם, מִיד נִרְפָּאִים. מִי גֵרָם לָהֶם
 לְפָחַד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
 אוֹתוֹ נְחֻשׁ, אוֹתָהּ רְצוּעָה
 שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בָּהּ. אַף כֶּף הַתְּכֵלֶת
 - (במדבר טו) וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם
 אֶת כָּל מִצְוֹת ה'. מֵאוֹתוֹ הַפּוֹחַד
 שְׁלוֹ. וְעַל זֶה תְּכֵלֶת בְּמִשְׁכָּן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זֶה שְׁאֵמַר מוֹרְנוּ
 שֶׁתְּכֵלֶת הִיא כֶּסֶף דִּין, וּכְשֶׁהִיא

כֶּר הַגְּוֹנִין טָבִין לְחֵלְמָא, בַּר תְּכֵלָא, כְּמָה
 דְּאֲתַמַּר. בְּגִין דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא, לְמִידָן
 דֵּינִין דְּנִשְׁמָתִין. וְהָא הָאִי דְרָגָא (נ"א דַּד) תְּוֹרָא
 אִיהוּ. אֲלֵא בְּשַׁעָתָא דְקִיּוּמָא בְּדֵינֵי דְנִפְשָׁאן,
 כְּדִין אִיהוּ גְּוֹן תְּכֵלָא. וְהָא (דף קנ"ב ע"ב)
 אוּקִימָנָא.

בְּשַׁעָתָא דְחָמִי בַר נָשׁ לְהָאִי גְּוֹן, אֲדַפֵּר בַּר
 נָשׁ לְמַעַבְד פְּקוּדִין דְּמֵאֲרִיָּה. כְּגוֹנוֹנָא
 דְנִחֻשׁ הַנְּחֻשֶׁת, בְּשַׁעָתָא דְהוּוּ חֲמָאן לִיָּה, הוּוּ
 דְחֵלִי מִקְמִי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִנְטָרָן
 גְּרַמִּיָּהוּ מְכַל חוֹבִין, וּבְשַׁעָתָא דְהֵהוּא דְחֵלִי
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלָקָא עֲלֵיָּיהוּ, מִיד
 אֲתַסְיִין. מֵאן גְּרִים לוֹן לְדְחֵלָא מִקְמִי קְדַשָּׁא
 בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא נְחֻשׁ, הֵהִיא רְצוּעָה
 דְמִסְתַּכְּלָן בָּהּ. אוּף הָכִי תְּכֵלֶת (במדבר טו) וּרְאִיתֶם
 אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יי'. מֵהֵהוּא דְחֵלִי
 דִּילִיָּה, וְעַל דָּא תְּכֵלֶת בְּמִשְׁכָּנָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאִי דְאָמַר מַר תְּכֵלֶת כְּרִסְיָא